

GLAZENIERS

Inleiding

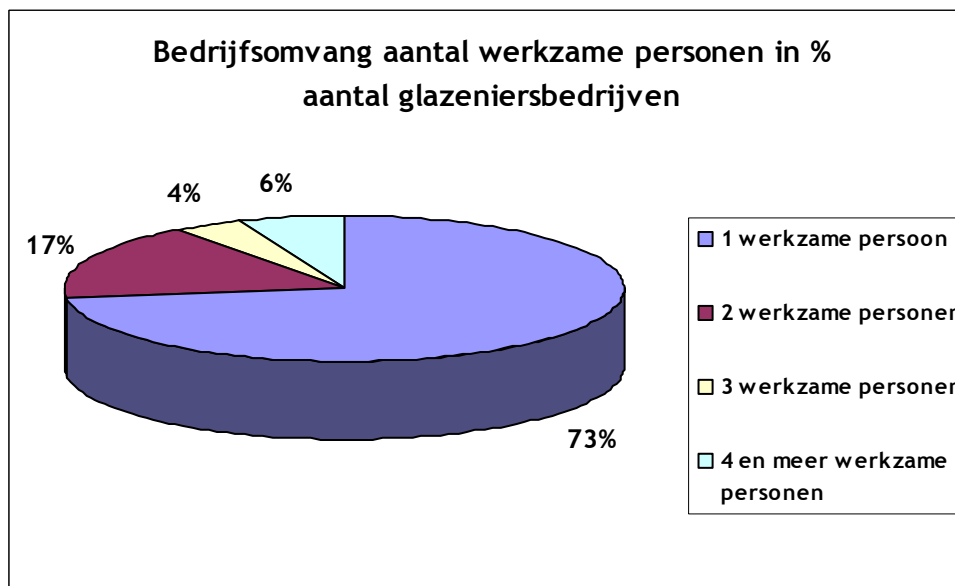
De glazeniersbranche is een kleinschalige branche¹, die de laatste tien jaar sterk is gegroeid. Het grootste deel van de omzet is afkomstig uit het vervaardigen en restaureren van glas in lood. Vooral de nieuwe fusetechniek wordt als een kansrijke ontwikkeling gezien. Sinds september 2008 is de mbo-opleiding glazenier gestart. Vanaf september 2009 zullen ruim 20 deelnemers opgeleid worden tot glazenier.

Branche

Aantal bedrijven en activiteiten

Het glazeniersbedrijf omvat werkzaamheden als het vervaardigen van glas-in-loodramen, het restaureren van glas in lood, tiffany, fusen, brandschilderen, zandstralen en lesgeven. Van de 275 glazeniersbedrijven zijn er 200 zelfstandigen zonder personeel (eenmansbedrijven). In figuur 1 staat de verdeling van de branche naar omvang van de bedrijven uitgesplitst.

Figuur 1

Bron: EIM, 2006

60 % van de bedrijven is in de afgelopen vijf jaar gestart en 98% van de bedrijven is door de huidige ondernemer zelf opgericht.

Het afgelopen decennium is het aantal glazeniersbedrijven sterk toegenomen. Deze toename komt voor het grootste deel door de groei van het aantal zzp-ers. Deze bedrijven verkrijgen hun opdrachten veelal uit het particuliere circuit.

¹ De branchegegevens in dit hoofdstuk zijn afkomstig uit onderzoek van EIM van 2006

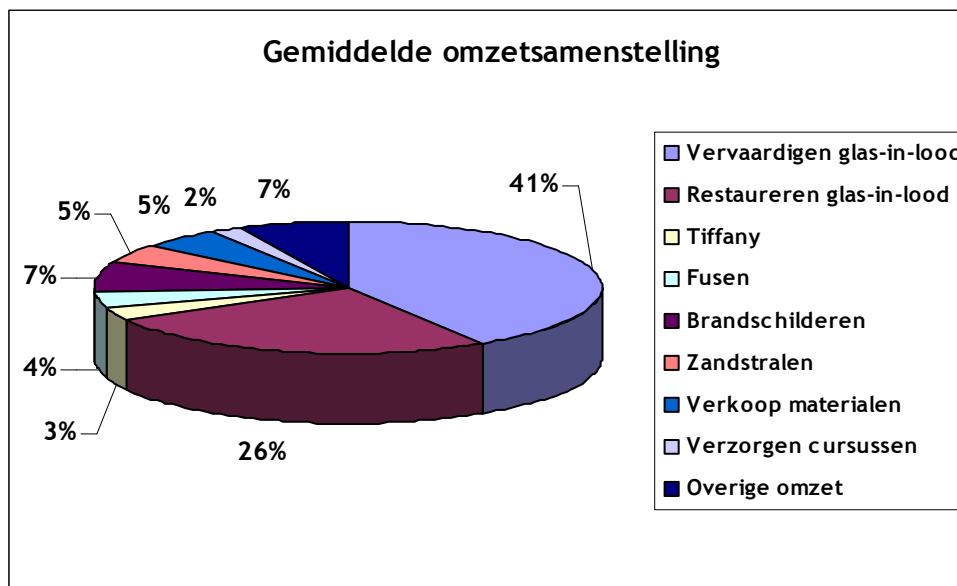
Brancheomzet

In 2004 bedroeg de totale brancheomzet van de glazeniers ruim 15 miljoen euro exclusief btw. De omzet is de afgelopen jaren met enkele miljoenen euro's gegroeid.

Twee derde deel van de brancheomzet komt voor rekening van het vervaardigen en het restaureren van glas in lood (zie figuur 2). Restauratieopdrachten worden het meest door de grotere bedrijven uitgevoerd. Grofweg is de branche op te splitsen in commercieel werkende bedrijven waarvoor de omzet het belangrijkste is, en een segment waarin het kunstenaarschap het belangrijkste is.

De branche is zeer kleinschalig: meer dan de helft van de bedrijven realiseerde een omzet lager dan 25.000 euro. De helft van de omzet komt voor rekening van de particuliere consument. Schildersbedrijven, aannemers, kerkvoogdijen en kerkbesturen zorgen voor het andere deel.

Figuur 2

Bron: EIM, 2006

Ontwikkelingen in het glazeniersvak

Binnen de branche worden fusetechnieken als een kansrijke ontwikkeling gezien. Fusen is een smelttechniek die op dit moment vooral als kunstuiting wordt gebruikt. Deze markt richt zich vooral op overheidsgebouwen en bijvoorbeeld mortuaria. Men verwacht dat fusetechnieken in de toekomst een grote rol in de bouw gaan spelen. Voorbeeld hiervan zijn gevelbekleding en vensterbanken. Voor particulieren vertaalt dit zich nu in een exclusieve nichemarkt van wastafels en aanrechtbladen.

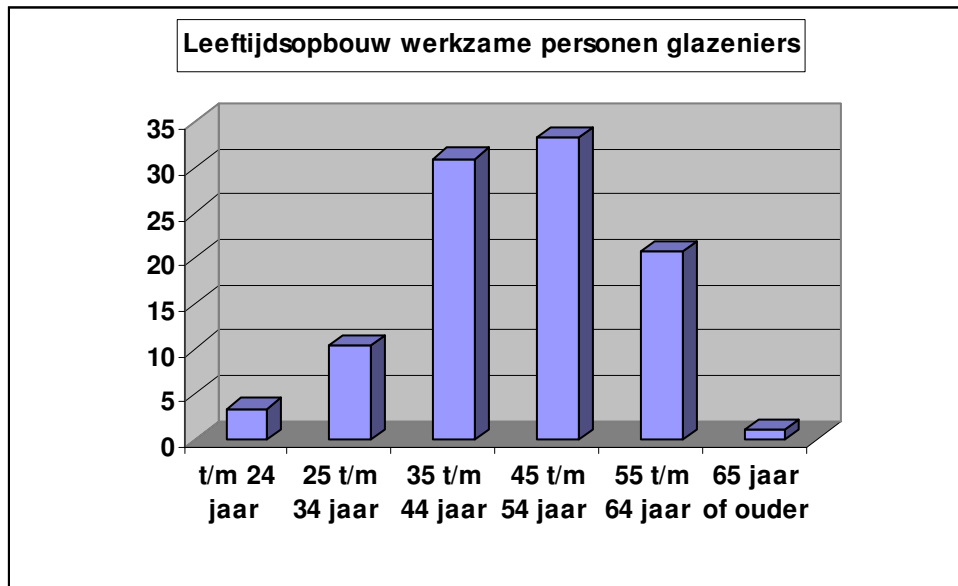
Glas in lood wordt steeds meer in nieuwbouw toegepast. Hierbij wordt het gemonteerd in dubbel glas om aan de moderne isolatiewaarden te voldoen.

Vooralsnog worden het vervaardigen en restaureren van glas in lood als belangrijkste inkomstenbronnen gezien.

Arbeidsmarktsituatie

Grote verschuivingen in het aantal arbeidsplaatsen worden niet verwacht. Fusen gaat de komende vijf jaar geen grote veranderingen in de branche teweegbrengen. De glazeniersbranche heeft in vergelijking met de landelijke beroepsbevolking relatief weinig jongeren die werkzaam zijn in het vak. Verder valt op dat de branche langzaam aan het vergrijzen is, maar veel minder sterk dan andere ambachtelijke beroepen zoals keramist of uurwerkmaker.

Figuur 3

EIM, 2006

Op www.werk.nl van UWV zijn er in juni 2009 6 vacatures voor glazenier of glasbewerker. Dit geeft aan dat er een (kleine) arbeidsvraag is voor glazeniers. Door het grote aandeel zelfstandigen zonder personeel in de glazenierbranche is er nauwelijks vraag vanuit de bedrijven zelf naar vakmensen. Daarom is het beter te spreken van ruimte op de arbeidsmarkt voor met name nieuwe ondernemers. Mede door de vergrijzing van de branche ontstaat er ruimte voor jonge, goed geschoolde vakmensen.

Onderwijsinformatie

Branchediploma glazenier

In 2007 is gestart met het EVC-traject voor de glazeniers. EVC staat voor het Erkennen van Verworven Competenties en biedt glazeniers met voldoende werkervaring de mogelijkheid om een erkend diploma, deelcertificaat of ervaringsbewijs te behalen, zonder hiervoor een opleiding of cursus te volgen.

De SVGB heeft samen met de branche dit EVC-traject ontwikkeld. Een examencommissie bestaande uit mensen uit de branche en van de SVGB beoordeelt de glazenier op zijn kennis en vaardigheden.

Inmiddels hebben tien glazeniers dit traject met succes doorlopen (peildatum juni 2008).

De deelnemers krijgen bij een volledige erkenning het branchediploma, dat erkend is door de brancheorganisatie OVG (Ondernemersvereniging van glazeniers).

Mbo-opleiding Glazenier

Onder de noemer "Creatief Vakman" is de Vakschool Schoonhoven gestart met de uitvoering van een mbo-opleiding op niveau 4 tot glazenier. In september 2008 is de opleiding gestart met voorlopig vijf leerlingen. In september 2009 starten 20 deelnemers in de opleiding glazenier bij de Vakschool. Met deze opleiding wordt een belangrijke ambitie van de branche gerealiseerd, namelijk een duurzame opleiding voor de glazeniers. Hiermee blijft de vakkennis van de glazeniers behouden in Nederland.

Behalve dat er leerlingen opgeleid worden tot glazenier zijn er binnen creatief vakman nog de uitstroomrichtingen hoedenmaker, lederwarenmaker, ambachtelijk schoenmaker, keramist en ontwerpend meubelmaker. Excellent vakmanschap, creativiteit en ondernemerschap zijn de kernwaarden die hen verbinden.

De SVGB is inmiddels ook gestart met de begeleiding en erkenning van leerbedrijven in de glazeniersbranche.

Voorrang voor Creatief Vakmanschap

Voor al deze uitstroomrichtingen vindt de ontwikkeling van een opleiding plaats binnen het project 'Voorrang voor creatief vakmanschap'. Dit initiatief is ontstaan vanuit een uniek samenwerkingsverband van innovatieve bedrijven, musea, belangen- en brancheorganisaties, die zich hebben verenigd in een platform dat zich tot doel heeft gesteld het creatief vakmanschap in Nederland te behouden en nieuwe impulsen te geven.

De Vakschool Schoonhoven, SintLucas, het Hout- en meubileringscollege en SVGB kennis- en opleidingscentrum zijn de uitvoerende partners, die gezamenlijk het doel hebben om uiterlijk 30 juni 2012 te komen tot een duurzame opleidingsvoorziening voor de creatief-technische sector. Hiervoor wordt er met twee verschillende opleidingsconcepten geëxperimenteerd. Het vormen van een kennisnetwerk en de voorbereiding van een startersportaal zijn belangrijke middelen om docenten, praktijkopleiders en studenten te professionaliseren zodat dit doel gerealiseerd wordt.

SintLucas werkt van breed naar smal, waarbij leerlingen zich eerst verdiepen in een breed spectrum en zich daarna specialiseren. Vakschool Schoonhoven werkt van smal naar breed: leerlingen specialiseren zich in één richting en vergroten in een later stadium hun kennis van materialen en technieken. Beide **opleidingsconcepten** hebben een curriculum waarin de kerntaken vervaardigen, vormgeven en ondernemen integraal aangeboden worden. Onderzocht wordt of beide opleidingsconcepten tot duurzame resultaten leiden in termen van kwaliteit van de studenten en financiële haalbaarheid en wat de kritische succesfactoren zijn.

Het vormen van een **kennisnetwerk** is een noodzakelijke voorwaarde voor het ontwikkelen van een duurzaam opleidingsconcept én voor de toekomst van het creatief vakmanschap. Onderdeel van het project is het inventariseren van de bestaande kennis, het peilen van de

kennisbehoefte bij (in eerste instantie) docenten en praktijkopleiders en het organiseren van de beschikbaarheid van de verzamelde kennis. Creatieve vakmensen, designers, musea, bedrijven en brancheorganisaties worden in contact gebracht met docenten, praktijkopleiders en studenten. Onderzocht wordt of dit kennisnetwerk daadwerkelijk leidt tot verhoging van de professionaliteit van docenten en praktijkopleiders.

Een onderdeel van het project dat gericht is op de verdere toekomst is de voorbereiding van een **startersportaal**. Via dit portaal zullen de opgeleide creatief ondernemers gedurende de beginjaren van hun onderneming ondersteund kunnen worden.

Bronverwijzingen

- EIM (2006). *Structuuronderzoek Glazeniersbedrijven 2006*. EIM, Zoetermeer.
- CWI (2008). Overzicht vacatures 2007 voor Servicepunt Ambachten.

Internetsites

- www.werk.nl
- www.ovgonline.nl